

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گجرات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

پدافند غیرعامل

ارائه کننده: لیلا کوچکی نژاد ارم ساداتی
دانشجوی دکتری سلامت در بلایا و فوریتها

آیا کشور ما یک کشور بلاخیزی است؟
مصادق های عینی آن کدام است؟

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

مفهوم پدافند

پد ، پاد = بر ضد ، بر علیه
آفند = حمله
پدافند = دفاع

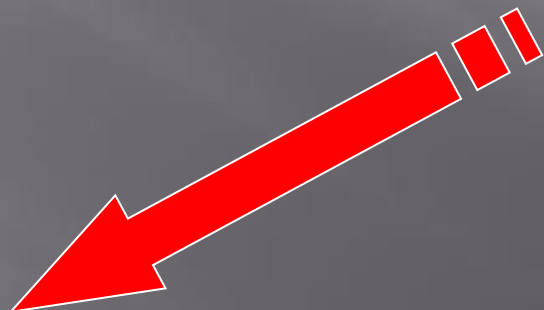

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیوان

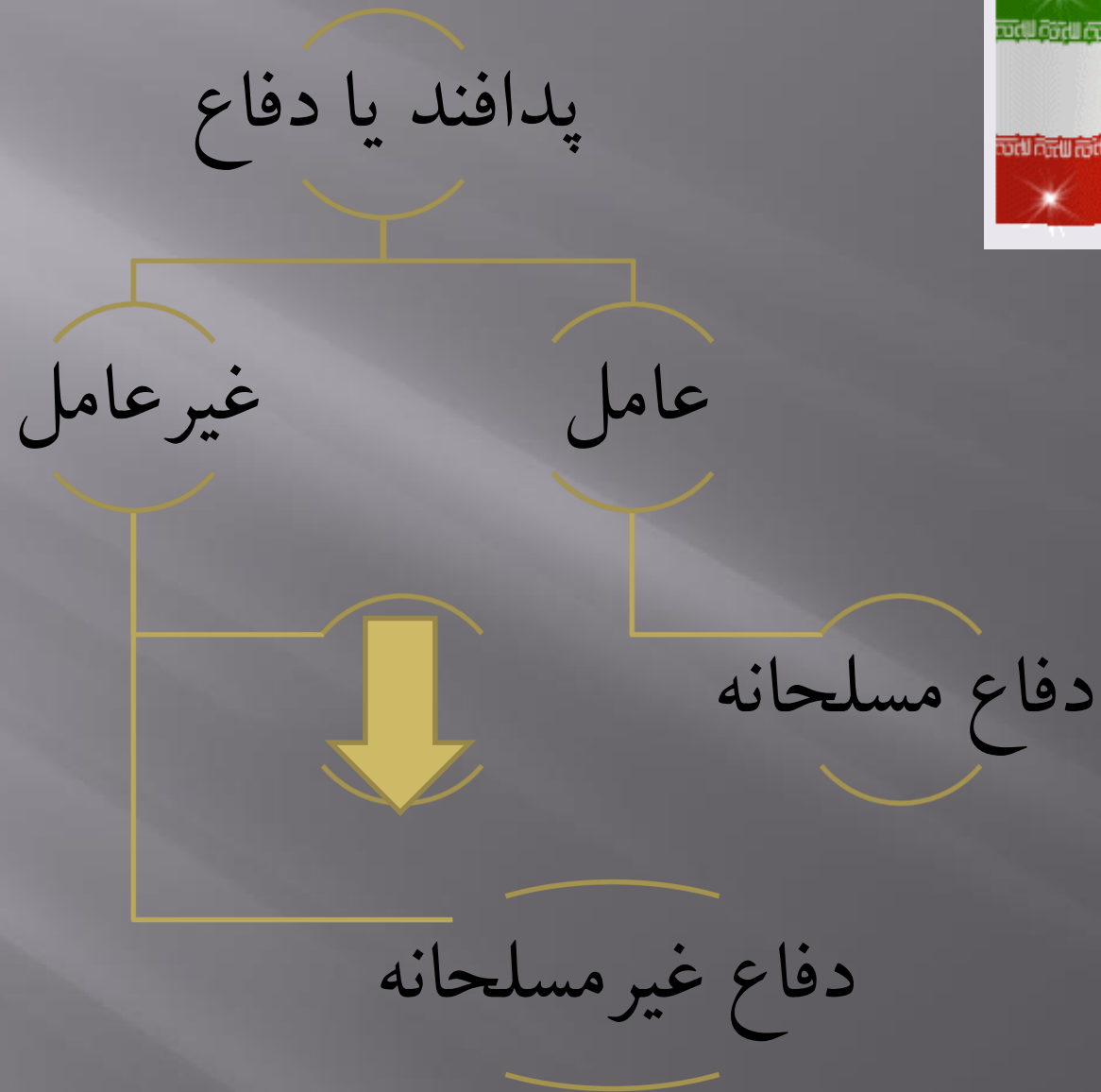
عامل

پدافند

غیر عامل

پدافند عامل

پدافند عامل عبارت از **رویارویی و مقابله مستقیم با دشمن** و به کارگیری **جنگ افزارهای مناسب** و موجود به منظور دفع حمله و خنثی کردن اقدامات آفندی وی می باشد.

پدافند غیر عامل (Passive Defense)

به مجموعه اقداماتی اطلاق می‌گردد که مستلزم به کارگیری جنگ افزار نبوده و با اجرای آن می‌توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده و یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد .

دفاع غیرعامل شامل مکان‌یابی، استتار، اختفاء، پوشش، پراکندگی، استحکامات، سازه‌های امن و مقاوم‌سازی، فریب و اعلام خبر است.

پدافند غیر عامل

□ مجموعه اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیتهای ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد.

دانشگاه علوم پزشکی اندامت بهداشتی دامانی گیلان

رعایت اصول پدافند غیر عامل و اجرای طرح‌های مربوطه

ضمن کاهش خسارات اولیه از بروز
خسارات و صدمات بعدی جلوگیری
نموده و یا تاثیر آنها را تا حد بسیار زیادی
کاهش میدهد.

دروازه و قلاع در اطراف شهرها برای جلوگیری از حمله ناگهانی دشمن

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

تصویر مترو در کره شمالی که در حداقل عمق ۹۰ متری بنا شده است

دانشگاه علوم پزشکی اندلس بهداشتی دامپزشکی

اهمیت پدافند غیر عامل

- (۱) موجب **زنده ماندن** و حفظ بقای نیروی انسانی می‌گردد که با ارزش‌ترین سرمایه و موجودیت ملی کشور می‌باشد.
- (۲) موجب **صرفه‌جویی کلان اقتصادی** و ارزی در **حفظ تجهیزات و تسلیحات بسیار گران قیمت نظامی** (هواپیماهای شکاری و ترابری، بالگردها، سامانه‌های موشکی پدافند هوایی و زمین به زمین، رادارها، شناورها، توپخانه صحرائی، تانک‌ها و نفربرهای زرهی و ...) می‌گردد.
- (۳) اقدامات پدافند غیرعامل، **مراکز حیاتی و حساس اقتصادی، سیاسی، نظامی، ارتباطی و مراکز عمده علمی و فرهنگی** و ... را در برابر حملات و بمباران‌های هوایی دشمن **حفظ** و ادامه فعالیت در شرایط بحران و جنگ را ممکن می‌کند.
- (۴) اقدامات پدافند غیرعامل موجب **تحمیل هزینه قابل توجه به دشمن** می‌گردد.
- (۵) اقدامات پدافند غیرعامل سبب به وجود آمدن **تأثیرات روحی و روانی مثبت در شهروندان و رزمندگان** می‌گردد.

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

ادامه اهمیت پدافند غیر عامل

۶) اقدامات پدافند غیرعامل موجب **حفظ نیروها برای ضربه زدن در زمان و مکان مناسب و گرفتن آزادی و ابتکار عمل از دشمن می گردد.**

۷) در مقام مقایسه سه عنصر (تهاجم، دفاع عامل و غیرعامل)، عنصر پدافند غیرعامل **مخارج و هزینه های کمتری دارد و از نظر اخلاقی و بشردوستی و سیاسی مفهومی صلح دوستانه و تنش زا دارد.**

۸) دستیابی به پدافند غیرعامل در مقایسه با پدافند عامل، **ساده تر و سهل الوصول تر و با سیاست خودکفایی و عدم وابستگی و استقلال کشور موافق تر است.**

۹) **پیشگیری بهتر از درمان.**

ادامه اهمیت پدافند غیر عامل

۱۰) **ایجاد شکاف فناوری (Technological gap)** در سیستم‌ها و وجود تسلیحات قدیمی پدافند هوایی عامل، به علت پیشرفت سریع فناوری و عدم امکان تهیه سریع سامانه‌های مدرن به سبب بی‌انتهای بودن این روند.

۱۲) **آسیب‌پذیری سامانه‌های پدافند هوایی** در برابر جنگ الکترونیک پیشرفته دشمن.

۱۳) **غافلگیر شدن سامانه‌های پدافند هوایی** در برابر هواپیماهای تهاجمی و موشک‌های کروز و بالستیک به دلیل:

- پرواز در ارتفاع پایین و استفاده از نقاط کور راداری.
- پرتاب موشک از ماوراء برد جنگ‌افزارهای پدافند هوایی.
- برتری هوایی دشمن.

۱۴) **فقدان سلاح‌های ضد موشک بالستیک**

اهداف پدافند غیر عامل

- کاهش قابلیت و توانایی سامانه‌های شناسایی، هدف یابی و دقت هدف‌گیری تسلیحات آفندی دشمن.
- تقلیل آسیب‌پذیری و کاهش خسارات و صدمات تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور در برابر تهدیدات و حملات دشمن.
- حفظ توان خودی جهت ادامه فعالیت‌ها و تداوم عملیات تولید و خدمات رسانی.
- سلب آزادی و ابتکار عمل از دشمن و ایجاد شرایط سخت و دشوار برای وی در صحنه عملیات.
- صرفه‌جویی در هزینه‌های تسلیحاتی و نیروی انسانی.
- افزایش آستانه مقاومت مردمی و قوای خودی در برابر تهاجمات دشمن.
- تحمیل هزینه بیشتر به دشمن از طریق وادار نمودن وی به تلف نمودن منابع محدود خود بر روی اهداف کاذب و فریبنده و سلب صرفه‌جویی قوا از وی.
- بالا بردن توان دفاعی کشور.
- توزیع ثروت، جمعیت و سرمایه‌های ملی در کل فضای سرزمینی کشور از طریق اعمال سیاست تمرکززدایی، آمایش سرزمینی و پراکندگی زیرساختهای کلیدی
- حفظ تمامیت ارضی، امنیت ملی و استقلال کشور

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی ایران

پدافند غیرعامل به عنوان نیاز فطری به مشیت الهی در **خلقت**
جانداران قرار داده به طوری که هر یک از موجودات با
روشهای متناسب شرایط فیزیکی خود بر اساس اصول
اختفا، استتار، پوشش و فریب، به دفاع از خود و دفع
تهاجم میپردازند.

دانشگاه علوم پزشکی نذات ہدائتی دہلی کمان

ترمینولوژی پدافند غیر عامل

• مراکز حیاتی (Vital Centers)

مراکزی هستند که در صورت **انهدام** کل یا قسمتی از آن ها، موجب بروز **بحران**، **آسیب** و **صدمات جدی** و **مخاطره آمیز در نظام** سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح **تأثیرگذاری سراسری در کشور** گردد.

• مراکز حساس (Critical Centers)

مراکزی هستند که در صورت انهدام کل یا قسمتی از آن ها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات قابل توجه در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح **تأثیرگذاری منطقه‌ای** در کشور گردد.

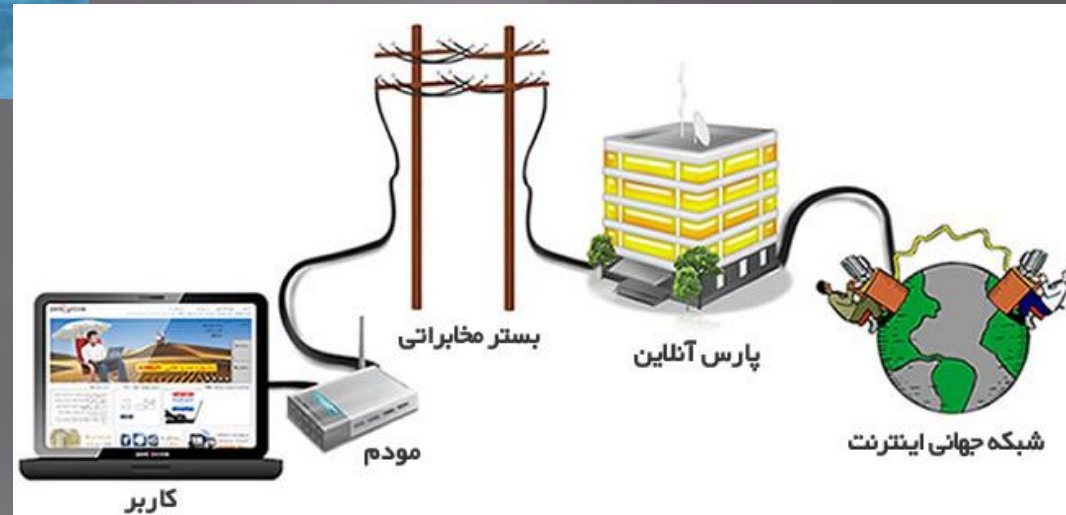
• مراکز مهم (Important Centers)

مراکزی هستند که در صورت انهدام کل یا قسمتی از آن ها، موجب بروز آسیب و صدمات محدود در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی و یا دفاعی با سطح **تأثیرگذاری محلی** در کشور گردد.

کابل دریایی و Line اصلی اینترنت (زیرساخت حیاتی)

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی جهانی ایران

میادین استخراج نفت و گاز (مراکز حیاتی)

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی ایران

صدا و سیماى مرکزى (مراکز حیاتى)

پالایشگاه ها (مراکز حیاتی و حساس)

انستیتو ملی مهندسی صنایع شیمیایی
دانشگاه علم و صنعت ایران

خطوط اصلی انتقال گاز (مراکز حیاتی یا حساس)

فرودگاه های نظامی و مسافری بین المللی (مراکز حیاتی و یا حساس)

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی ایران

مراکز تولید واکسن ، سرم و سایر فراورده های خونی (مراکز حیاتی و یا حساس)

IMNA NEWS AGENCY

Photo : Received

نیروگاه های برق (مراکز حساس)

سد های استراژیک (مراکز حساس)

پل های موصلاتی (مراکز حساس یا مهم)

جاده های مواصلاتی (مراکز حساس و یا مهم)

دکل های مخابراتی (مراکز حساس و یا مهم)

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی ایران

پایانه های حمل و نقل و مسافربری (مراکز حساس و یا مهم)

cateringsalim.com

بیمارستان ها و کارخانجات مهم تولید دارو (مراکز حساس و یا مهم)

انبار سیلو (مراکز مهم)

ادامه تعاریف

مکان یابی (Location)

ارزیابی مکان و تعیین جایگاه های امن و راهبردی جهت جلوگیری از دسترسی دشمن به آن ها در زمان جنگ که منجر به کاهش آسیب پذیری و ارتقای امنیت خواهد شد.

پوشش (cover)

مخفی نگه داشتن نیروها، تجهیزات و تاسیسات از دید و تیر دشمن است.

سازه های امن و مقاوم سازی (safe structure and retrofitting)

استفاده از سازه هایی که شرایط ایمنی و امنیتی مناسبی دارد و یا این شرایط با اقدامات لازم سازه ای و غیر سازه ای ایجاد شده، برای کاهش آسیب پذیری بسیار بااهمیت است.

ادامه تعاریف

• استتار و اختفا (Camouflage and Concealment)

فن و هنری است که با استفاده از وسایل طبیعی یا مصنوعی امکان کشف و شناسایی نیروها، تجهیزات و تأسیسات را از دیده‌بانی، تجسس و عکس‌برداری دشمن کاهش داده، مخفی نموده و حفاظت نماید. استتار، هم‌رنگ‌سازی با محیط و اختفا، استفاده صحیح از عوارض طبیعی و مصنوعی زمین می‌باشد به طوری که تشخیص هدف توسط دشمن به سختی انجام گرفته و یا با تأخیر انجام پذیرد.

• فریب (Deception)

کلیه اقدامات طراحی شده حيله‌گرانه‌ای است که موجب گمراهی و غفلت دشمن در نیل به اطلاعات و محاسبه و برآورد صحیح از توان کمی و کیفی طرف مقابل گردد.

• پراکندگی (Dispersion)

گسترش، باز و پخش نمودن و تمرکز زدایی نیروها، تجهیزات، تأسیسات یا فعالیت‌های خودی، به منظور تقلیل آسیب‌پذیری آنها در مقابل تهدیدات، به طوری که مجموعه‌ای از آنها هدف واحدی را تشکیل ندهند.

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

ادامه تعاریف

• تفرقه و جداسازی (**SEPARATION**)

جداسازی و جا به جایی تجهیزات حساس و ارزشمند قابل حمل از یک نقطه به نقطه دیگر جهت کاهش شناسایی و آسیب پذیری این اهداف می باشد، مانند انتقال هواپیماهای مسافربری به فرودگاه های دورتر از برد سلاح های دشمن و یا انتقال تجهیزات حساس قابل حمل از مرکز حیاتی و حساس به محلی است که به علت عدم شناسایی قبلی آن توسط دشمن دارای حساسیت کمتر و امنیت و حفاظت بالاتری نسبت به محل قبلی می باشد .

ادامه تعاریف

• موضع فریب (DUMMY SITE)

موضعی است که به یک موضع واقعی شباهت داشته باشد، این موضع برای فریب دشمن، گمراه نمودن او نسبت به محل موضع حقیقی، بیشتر نشان دادن توان خودی و منحرف نمودن آتش دشمن بر علیه موضع حقیقی ایجاد می گردد .

• اعلام خبر (EARLY WARNING)

آگاهی و هشدار به نیروهای خودی مبنی بر این که عملیات تعرضی دشمن نزدیک می باشد، این هشدار که برای آماده شدن است ممکن است چند دقیقه، چند ساعت، چند روز و یا زمانی طولانی تر از آغاز مخاصمات اعلام گردد .

تجهیزات و وسائل اعلام خبر شامل رادار، دیده بانی بصری، آژیر، پیام ها و آگهی های هشدار دهنده می باشد.

اختفا در عوارض طبیعی زمین

استتار و اختفا

دانشکده علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گویان

استتار

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گجرات

استتار تک پیرانداز

دانشگاه علوم پزشکی گیلان

تور استتار

استتار فانک با تور استتار

ماکت فریب

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گیلان

ماکت فریب

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی ایران

ماکت فریب

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی گویان

ادامه تعاریف

هدف نرم (Soft Target)

هدفی است که در مقابل موج انفجار، حرارت یا امواج رادیواکتیو ناشی از انفجار هسته‌ای، فاقد حفاظ ایمنی باشد.

هدف سخت (Hard Target)

هدفی است که در مقابل موج انفجار، حرارت و امواج رادیواکتیو ناشی از انفجارات هسته‌ای از ایمنی برخوردار باشد. مؤثرترین نوع استحکام وقتی به وجود می‌آید که هدف در مقابل حملات شیمیایی و میکروبی نیز حفاظ ایمنی داشته باشد.

پناهگاه (Defilade)

حفاظ و پوششی است جهت مخفی شدن از دید و مصون ماندن از آتش دشمن با استفاده از مواد طبیعی یا مصنوعی.

استحکامات (FORTIFICATION)

ایجاد هرگونه حفاظ که در مقابل اصابت مستقیم بمب، راکت، موشک، گلوله، توپخانه، خمپاره و یا ترکش آنها مقاومت نموده، مانع صدمه رسیدن به نفرات و یا تجهیزات گردد.

• موانع (BARRIER)

عبارت است از عارضه طبیعی یا مصنوعی که حرکت نیروهای دشمن یا خودی را کند، متوقف و یا منحرف نماید.

• امنیت ملی national security

• وضعیتی است که در آن منافع و ارزش‌های حیاتی کشور مورد تهدید جدی نباشد.

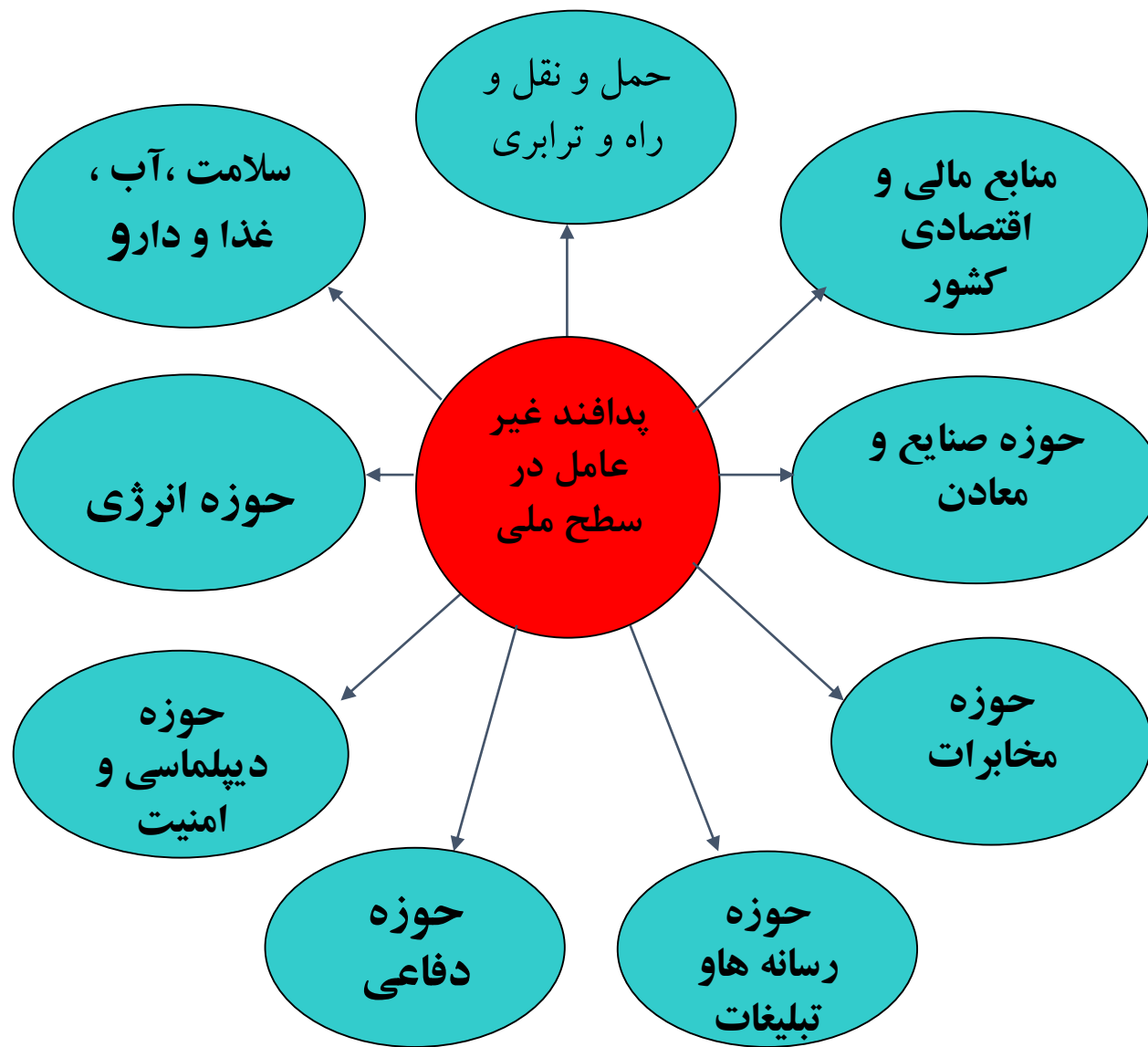
دانشگاه علوم پزشکی نجات بهداشتی مدنی ایران

ساختار پدافند غیر عامل کشور

- تشکیل سازمان پدافند غیر عامل به دستور رهبر در سال ۱۳۸۲.
- این سازمان زیرمجموعه ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل گردید.

حوزه ها و محورهای اساسی پدافند غیرعامل

استراتژی پدافند غیر عامل در نظام سلامت کشورها

- کاهش آسیب پذیری بخش سلامت در هنگام جنگ و اقدامات خصمانه
- پایدار سازی سیستم های سلامت ملی (تداوم مأموریت)
- آمادگی برای مقابله با بحران در زمان جنگ از طریق نجات مصدومین و حفظ سلامت بازماندگان
- آموزش و فرهنگ سازی عمومی و تخصصی
- مدیریت بحران در عرصه سلامت در حوادث و بحرانهای خصمانه

الگوی مدیریت پدافند غیر عامل در نظام سلامت

۱- **پیش بینی، شناسایی و آنالیز تهدیدات و برآورد آسیب پذیری و تدوین سناریوی عمومی کشور** (بهمراه اولویت بندی مراکز براساس اهمیت)

۲- **تهیه سناریوی تهدیدات تخصصی و منطقه ای**

۳- **تهیه طرح مدیریت بحران و به کارگیری ملاحظات پدافند غیرعامل در دستگاه و زیر مجموعه های آن** (در راستای استمرار مأموریت اساسی سازمان)

۴- **تهیه راهکارهای اجرایی و ایجاد آمادگی لازم برای ایفاء نقش در شرایط بحران** (پوشش امدادی- بهداشتی و درمانی در جنگ و اقدامات خصمانه)

ماموریت بخش سلامت در حوزه دفاع غیر عامل

- ایجاد آمادگی دائمی در حوزه سلامت
- ساماندهی سیستم دفاعی بیولوژیک کشور
- کاهش آسیب پذیری و افزایش ایمنی زیر ساخت ها
- تامین سلامت مردم در مقابل تهدیدات
- مدیریت سلامت در بحران ناشی از جنگ
- تامین تداوم خدمات حوزه سلامت
- تامین نیازهای اساسی مردم از نظر سلامت
- مدیریت بحران در صحنه حادثه اورژانسی
- حفاظت از زیر ساخت های دستگاه
- تسهیل مدیریت بحران در شرایط جنگی
- آموزش و فرهنگ سازی در مردم و کادر درمانی
- تامین سلامت غذا در شرایط بحران

سیر اثرات محیط تهدید در مأموریت وزارت بهداشت

پیش فرض ۱ : گستره کامل کشور به طور همزمان درگیر جنگ خواهد شد.

پیش فرض ۲ : در روزهای آغازین جنگ احتمالی بخش مهمی از زیرساخت‌های حیاتی کشور نظیر خطوط انتقال آب، شبکه توزیع برق، زیرساخت‌های حمل و نقل و زنجیره تامین مایحتاج عمومی آسیب جدی خواهد دید.

پیش فرض ۳ : اگرچه مرگ نیروی انسانی کاهش خواهد یافت لیکن آسیب‌های غیرکشنده چندین برابر خواهد شد.

سیر اثرات محیط تهدید در مأموریت وزارت بهداشت

پیش فرض ۴: به دلیل محیط رعب آور، غافلگیر کننده، عجیب و مبهم جنگ آتی **سلامت روحی و روانی** طیف بسیار گسترده‌ای از جامعه آسیب خواهد دید.

پیش فرض ۵: تنوع فراوانی از **بیماری‌های نوظهور** و نامشخص شیوع خواهد یافت.

پیش فرض ۶: به دلیل ناکارآمد شدن زیرساخت‌های تامین بهداشت، **بیماری‌های همه‌گیر و واگیر شیوع** خواهد یافت

سیر اثرات محیط تهدید در مأموریت وزارت بهداشت

پیش فرض ۷ : زیرساخت‌های بهداشت و درمان کشور بخصوص **زیرساخت‌های نرم (نیروی متخصص)** به دلایل مختلف در صحنه **حضور نخواهند داشت**.

پیش فرض ۸ : **عناصر انسانی فرماندهی و عناصر فنی فرماندهی** (خطوط ارتباطی و ...) **ناکارآمد خواهند شد**.

پیش فرض ۹ : **اعتماد** به فرایندهای معمول کنترل وضعیت **ممکن نیست**.

پیش فرض ۱۰ : **تحریم** ما را از دسترسی آنی به منابع حیاتی بهداشتی و درمانی محروم خواهد ساخت.

عناوین برنامه های کلان بخش سلامت در دفاع غیر عامل

- ۱- **حفاظت، کاهش آسیب پذیری و ایمن سازی زیر ساخت ها** و ایجاد زیر ساخت های امن بر طبق اولویت مراکز حیاتی، حساس و مهم (با استفاده از تکنیک های عمومی پدافند غیر عامل)
- ۲- **ارتقاء عزم سازمانی در خصوص رعایت اصول پدافند غیر عامل** و نهادینه سازی ملاحظات پدافند غیر عامل در بستر طرح های ملی و استانی حوزه سلامت کشور
- ۳- **پیگیری جدی آموزش عمومی مردم در زمینه حفظ سلامت و توانایی انجام اقدامات اولیه در شرایط بحران، جنگ و اقدامات خصمانه**
- ۴- **تقویت جدی بخش اورژانس پیش بیمارستانی جهت برخورد با حوادث بزرگ و شرایط جنگ (همچنانکه در کشور ما طبق اعلام سازمان پدافند غیر عامل اورژانس پیش بیمارستانی به عنوان اولین اولویت دفاع عامل در بخش سلامت مطرح است).**

عناوین برنامه کلان بخش سلامت در دفاع غیر عامل ادامه

- ۵- پیش بینی و اتخاذ تدابیر لازم در جهت **تداوم خدمات و استمرار** مأموریت سازمانی و تامین نیازهای اساسی مردم در بخش سلامت در شرایط جنگ و فشارهای ناشی از آن
- ۶- **بهره گیری از فن آوریهای مناسب و روزآمد کشور، تولید دانش بومی و آینده پژوهی در جهت توسعه و بهبود نظام مدیریت پدافند غیر عامل کشور در حوزه سلامت**
- ۷- **حفظ آمادگی** جهت مقابله با بحران و تسهیل مدیریت بحران در شرایط جنگ و اقدامات خصمانه و نهادینه **طرح جامع مدیریت بحران** در بخش سلامت
- ۸- **شناسایی عناصر و مدیران کلیدی** دستگاه و پیش بینی **روشهای تامین امنیت و نحوه دسترسی سریع به آنان**

عناوین برنامه کلان بخش سلامت در دفاع غیر عامل ادامه

۹- سازماندهی مردم و گروه های متخصص و داوطلبان و اتخاذ تدابیر لازم در جهت استفاده بهینه از نیروی بالقوه بسیج و هلال احمر جهت حضور هر چه موثر تر در زمان بحران در حوزه سلامت

۱۰- تعریف وضعیت های تهدید بهداشت و سلامت (قرمز، نارنجی، سفید) از لحاظ بیولوژیکی، پرتوی، شیمیایی و ... به همراه نحوه اعلام صحیح و به موقع هر وضعیت

۱۱- سازماندهی هر سیستم دفاع بیولوژیک

۱۲- بررسی و پیش بینی تعامل و وابستگی با سایر ارگانها و دستگاهها در زمان بحران و اتخاذ تدابیر لازم

عناوین برنامه کلان بخش سلامت در دفاع غیر عامل ادامه

۱۳- اتخاذ تدابیر لازم در خصوص نحوه ترمیم و احیاء آسیب وارد شده به هر قسمت و پیش بینی **ساختار جایگزین** در صورت از مدار خارج شدن هر قسمت از دستگاه در زمان بحران

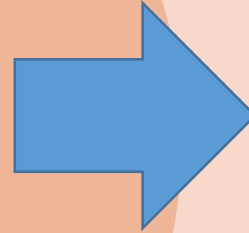
۱۴- اتخاذ تدابیر لازم جهت **تولید فوری و ذخیره سازی اقلام اساسی بهداشتی و دارویی** بطور صحیح و کارآمد

۱۵- در کنار **استمرار ماموریت‌های عادی** اتخاذ تدابیر لازم در جهت **برخورداری از توان مضاعف** جهت پوشش و نقش آفرینی موثر در زمان حادثه (در جهت کمک به مصدومان و حفظ سلامت بازماندگان)

۱۶- پیش بینی **پیام‌های رسانه‌ای** مرتبط با سلامت عمومی و آماده کردن آنها جهت استفاده از اولین ساعات بروز هر نوع بحران احتمالی و قرار دادن آن (بطور محرمانه) در دسترس رسانه‌های سراسر کشور به تناسب حال

اهمیت برنامه ریزی بخش سلامت در پدافند غیر عامل

یکی از بخشهای مهم در
بحث پدافند غیر عامل
بخش سلامت می باشد.

با توجه به نقش کلیدی
بخش بهداشت و درمان در
بحث پدافند غیر عامل و
پاسخ به حوادث غیرمترقبه،
برنامه ریزی برای این
بخش از اقدامات مهم و
ضروری می باشد.

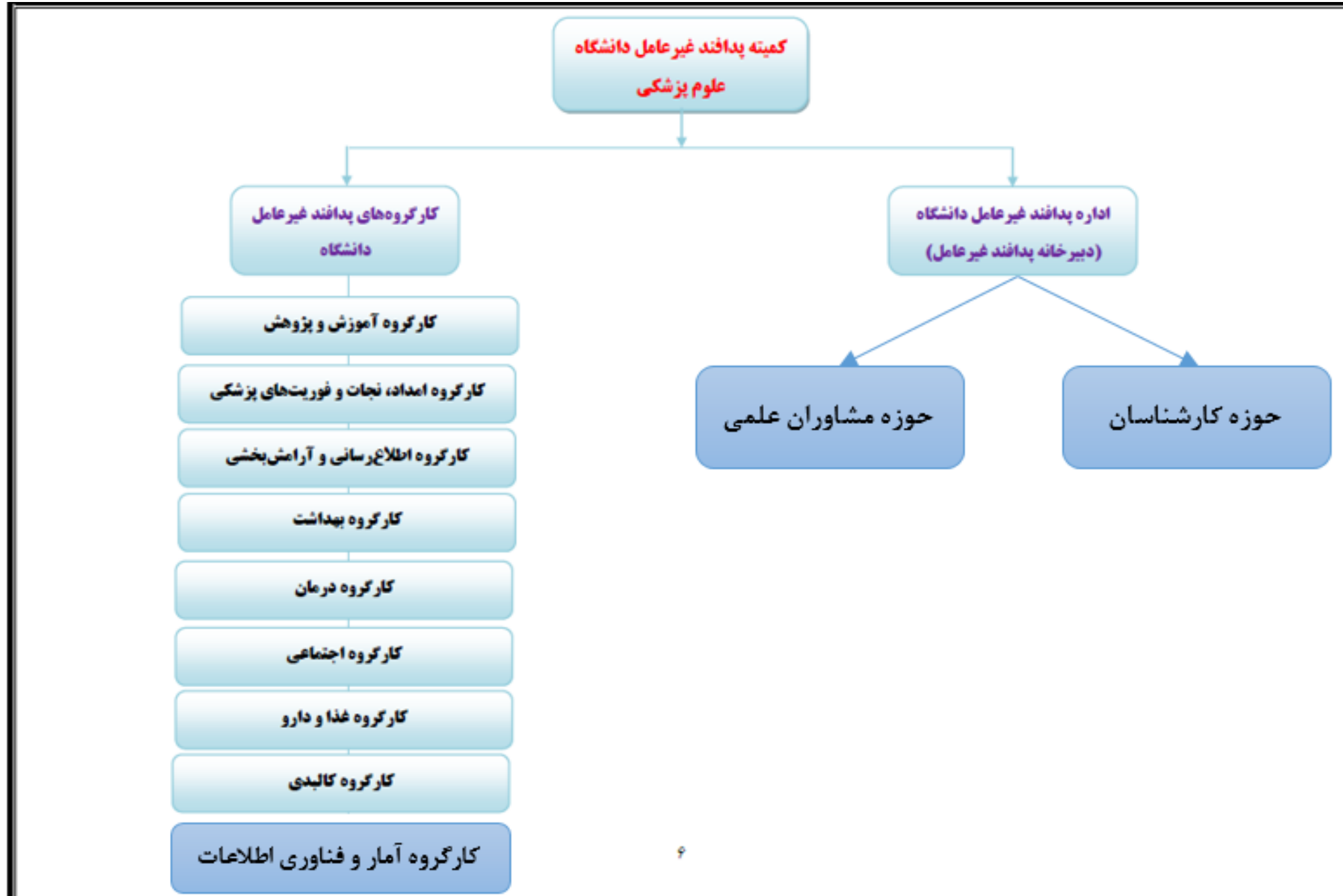

هر چقدر در زمان آرامش و صلح **عرق** بریزیم
در بحران و جنگ کمتر **خون** ریخته خواهد شد.

اسناد بالادستی

وظایف کارگروه درمان

- ❖ ارتقای توانمندی ها و ظرفیت های درمان هر دانشگاه در مواجهه با انواع تهدیدات
- ❖ همکاری و گزارش دهی سریع و به هنگام انواع حوادث از لحظه وقوع تا پایان پاسخگویی به ستاد پدافند غیرعامل وزارت متبوع
- ❖ تقویت و آموزش و ساماندهی تیم های درمانی و تشخیصی پاسخ سریع
- ❖ بکارگیری آیین نامه ها، پروتکل ها و استانداردهای بومی
- ❖ ارتقای عملکرد سیستم های درمانی دانشگاه ها و بکارگیری فناوری های نوین و پیشرفته در درمان مصدومین
- ❖ حمایت از شرکت های خصوصی، دولتی، شرکت های دانش بنیان، نیروهای مسلح و... و صنایع
- ❖ جلب مشارکت تولید کننده تجهیزات درمانی و دارویی در منطقه تحت پوشش
- ❖ ایجاد شبکه بیوبانک ها و شبکه ژنتیکی در نظام سلامت
- ❖ ایجاد زیر ساخت های درمانی متناسب با تهدیدات منطقه
- ❖ تقویت و سرمایه گذاری جهت تربیت / جلب مشارکت نیروی انسانی توانا در زمینه آموزش، تحقیق، توسعه و تولید علوم و فناوری های پیشرفته
- ❖ تقویت ظرفیت های صنعت بومی واکسن سازی کشور

وظایف کارگروه بهداشت

- ایجاد شبکه اطلاع رسانی همکاری و گزارش دهی سریع و به هنگام انواع حوادث به ستاد پدافند غیرعامل وزارت متبوع از لحظه وقوع تا پایان پاسخگویی
- افزایش ظرفیت و ارتقای توان رصد و پایش، تشخیص، درمان، بازیابی، بازتوانی، بازسازی، پاکسازی، رفع آلودگی ها و دفع بهداشتی آلاینده های ناشی از انواع تهدیدات
- همکاری، حمایت و پشتیبانی از طراحی، اجرا و بهره برداری از طرح ها و برنامه های پدافند غیرعامل در نظام سلامت با هدف شناسایی آسیب پذیری ها و ارتقای توانمندی ها و ظرفیت های مقابله با انواع تهدیدات
- تقویت، ارتقاء و گسترش فرهنگ بهداشت عمومی، پیشگیری و استفاده از ظرفیت ها و توانمندی های تولید واکسن با رویکرد خوداتکایی و بومی و پاسخگو به آن ها در برابر انواع تهدیدات
- بهره مندی از برنامه ریزی جهت ارائه آموزش های هدفمند پدافندی با هدف افزایش توانایی رصد و پایش، آمادگی، پاسخ دهی سریع و به روز بودن نظام بهداشتی در مواجهه با انواع تهدیدات
- بهره مندی از نظام شبکه بهداشتی درمانی (PHC) بصورت برنامه های ادغام یافته مدیریت خطر انواع تهدیدات و حوادث و بلایا با تاکید بر مبانی و رویکردهای پدافند غیرعامل
- توسعه کمی و کیفی سامانه های محدودسازی و ایزولاسیون تخصصی، مراقبت و کنترل بیماری ها و همچنین مراقبت و کنترل مرزها و مبادی ورودی کشور در حوزه دانشگاه مربوطه و همکاری در تقویت مرزبانی زیستی
- آموزش و تقویت علمی و عملی کارشناسان بهداشت حرفه ای صنایع پرخطر و تطبیق شرایط انبارهای مواد گندزدا و سموم بهداشت محیط با ضوابط و مقررات پدافند غیرعامل در مناطق تحت پوشش دانشگاه
- تدوین دستورالعمل های استاندارد و بومی شده جهت آلودگی زدایی محیط و امحاء پسماندهای خطرناک صنایع و حوادث CBRNE
- همکاری در تقویت و بازمهندسی CDC جامع نگر، تحلیل نگر. آینده نگر با قدرت اشراف بر تهدیدات ملی، منطقه ای و بین المللی

وظایف کارگروه غذا و دارو

- ❖ تقویت و ارتقای ظرفیت ها و توانایی های **تجهیزاتی، تشخیصی و آزمایشگاهی** دانشگاه
- ❖ ارتقای توان مصون سازی و ایزولاسیون با **افزایش ظرفیت های خود اتکایی**
- ❖ **افزایش پژوهش های کاربردی** در حوزه تهدیدات کالای سلامت
- ❖ همکاری با سازمان های همکار در **تهیه و تولید و مصرف** تجهیزات تشخیصی، داروها، واکسن ها، تجهیزات پزشکی مصرفی و ... و تلاش برای کاهش وابستگی به واردات مواد اولیه و محصولات در حوزه سلامت
- ❖ اتخاذ تدابیر لازم برای **ذخیره سازی کالای استراتژیک سلامت** در نقاط مورد نظر حوزه تحت پوشش و **تشکیل انبارهای استراتژیک دارو و تجهیزات** بر اساس نقشه خطر و عوامل منطقه ای، جمعیتی و... طبق استانداردهای اعلام شده از دستگاه های ذیربط
- ❖ **بر آورد میزان دارو و تجهیزات و اقلام مورد نیاز پر مصرف و کلیدی** برای حالت بحران نظیر تجهیزات حفاظت فردی، سرنگ، سرم، گاز، باند، محلولهای ضد عفونی کننده، دارو، واکسن های مربوط به بیماری های واگیردار، مواد مورد نیاز جهت مقابله با حملات شیمیایی، میکروبی و ... و ذخیره سازی اینگونه اقلام در مکان های امن و انبارها و به روز کردن آنها با توجه به تاریخ مصرف
- ❖ اتخاذ تدابیر لازم جهت **توانمند سازی کارگروه غذا و دارو** در زمینه تهدید شناسی، خود ایمن سازی و کاهش آسیب پذیری در کارخانه های مرتبط در حوزه تحت پوشش و احصاء تهدیدات حوزه غذا و دارو در منطقه تحت پوشش
- ❖ **ساماندهی و نظارت بر محصولات غذایی تولیدی تراریخته** در حوزه تحت پوشش
- ❖ ارتقاء توان علمی و اجرایی دانشگاه با ایجاد **ارتباطات بین المللی** با دانشگاههای معتبر دنیا و استفاده از ظرفیت های آنها

وظایف کارگروه کالبدی

- ❖ تقویت ساختار پدافند غیرعامل در وزارت بهداشت و تشکیل ساختارهای مورد نیاز زیر مجموعه آن
- ❖ حمایت و پشتیبانی از طراحی، اجرا و بهره برداری از طرح ها و برنامه های پدافند غیرعامل در نظام سلامت
- ❖ کاهش آسیب پذیری و مصون سازی زیر ساخت های نظام سلامت در برابر انواع تهدیدات با بکارگیری اصول و ملاحظات پدافند غیرعامل در طراحی، اجرا و بهره برداری فیزیکی
- ❖ آمایش مراکز رصد و پایش، تشخیص و آشکارسازی، بهداشتی، امدادی، درمانی براساس تهدیدات حوزه جغرافیایی و وظایف و مأموریت های محوله
- ❖ تولید و تدوین استانداردهای ساخت بیمارستان ها، مراکز تحقیقاتی، تشخیصی، پرتوی، آزمایشگاهی ایمن و امن
- ❖ طراحی و عملیاتی نمودن ساخت بیمارستان های امن
- ❖ آموزش و ارتقای توانمندی های کارشناسان، متخصصان و مسئولین منابع فیزیکی وزارتخانه، دانشگاه ها، دانشکده های علوم پزشکی و سازمان های وابسته در زمینه انواع تهدیدات

وظایف کارگروه امداد، نجات و فوریت های پزشکی

- ❖ **تقویت اورژانس پیش بیمارستانی زیر مجموعه با توجه به شرایط اقلیمی** دانشگاه در سطح زمین، هوا، دریا و ریلی و ایجاد نظام تخصصی امدادی
- ❖ **تدوین طرح ها و برنامه های جذب، بکارگیری و نگهداشت سرمایه های انسانی** با توانمند سازی نیروی های تخصصی امدادی از طریق آموزش های طولی، عرضی و مهارتی و حرفه ای (از جمله تشکیل تیم های Hazmat Medical و EMT و برگزاری دوره های آموزشی CBRNE، HAZMAT و همچنین دوره های آموزشی لازم جهت پرسنل تیم EMT)
- ❖ **حفاظت و مدیریت بیمارستان های سیار** با همکاری کارگروه های مرتبط
- ❖ **همکاری در تهیه و فراهم سازی امکانات لازم** در جهت **توانمند سازی صنایع پرخطر** در برخورد با حوادث شیمیایی و فیزیکی
- ❖ **ارتقای توان در حوزه های امدادی، نجات، تخلیه و انتقال** با بهره گیری و تجهیز سامانه های امدادی به تجهیزات پیشرفته و حفاظتی در مواجهه با انواع تهدیدات (تجهیز آمبولانس های CBRNE)
- ❖ **شناسایی تهدیدات منطقه و برنامه ریزی** جهت مقابله به حوادث احتمالی ناشی از این تهدیدات

وظایف کارگروه آموزش و پژوهش

- ❖ - برنامه ریزی جهت تربیت **سرمایه انسانی متخصص در مقاطع مختلف** در زمینه انواع تهدیدات و حوادث و پدافند غیر عامل
- ❖ - برنامه ریزی جهت بهره گیری از **اعضای هیئت علمی مرتبط با حوزه پدافند** در دانشگاه ها جهت ارائه مشاوره های علمی و اجرایی در زمینه های مختلف در پدافند غیر عامل
- ❖ - اجرای برنامه های آموزشی ابلاغی از سوی وزارت بهداشت و انجام **آموزش های طولی و عرضی** گروه های مختلف
- ❖ - برنامه ریزی جهت اجرای **آموزش های مهارتی و حرفه ای گروه های هدف** در زمینه انواع تهدیدات و حوادث
- ❖ - برگزاری **کارگاه ها و سمینارهای آموزشی** با هدف ارتقاء دانش جامعه پزشکی و مدیران حوزه سلامت
- ❖ - برنامه ریزی جهت **آموزش های تخصصی CBRNE** برای پیراپزشکان و پزشکان در بخش های پیش بیمارستانی و بیمارستانی
- ❖ - **بستر سازی، حمایت از صنایع بومی در راستای خود اتکایی و خود کفایی** با بهره گیری از فناوریهای نوین و ایجاد ارتباط پدافند غیر عامل با صنایع مرتبط با سلامت در حوزه مربوطه
- ❖ - **توسعه تحقیقات جامعه نگر** از طریق ارائه **عناوین مختلف پدافندی برای پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی** دانشگاه مربوطه و فراهم آوردن فرصت های مناسب جهت انتشار، ارائه و بکارگیری نتایج تحقیقات در نظام سلامت و حمایت و پشتیبانی از دستاوردهای طرح ها، مقالات و پایان نامه های مرتبط با حوزه پدافند غیر عامل در نظام سلامت
- ❖ - **پایش و ارزیابی فعالیت های آموزشی و پژوهشی** دانشگاه و ارائه گزارش به ستاد پدافند وزارتخانه
- ❖ - به کار گیری **روش های نوین آموزش، تحقیق، فناوری و آینده پژوهی** در خصوص تهدید شناسی و دفاع غیر عامل و ساماندهی تحقیقات و پژوهش ها
- ❖ - توسعه کمی و کیفی **نشریات پدافند غیر عامل** در دانشگاه مربوطه
- ❖ - همکاری با **دبیر کمیته و دفتر ارتقاء سلامت** جهت تهیه محتوای آموزش همگانی

وظایف کارگروه اطلاع رسانی و آرامش بخشی

- ❖ برنامه ریزی جهت **تربیت / جلب مشارکت سرمایه انسانی** متخصص جهت اطلاع رسانی و آرامش بخشی در مواقع حساس و بحرانی
- ❖ - تدوین **دستورالعمل عمومی و بومی** آرامش بخشی حین و بعد از بحران
- ❖ - تدوین دستورالعمل و فرمت های استاندارد برای **تولید اخبار**
- ❖ - **تهیه، تصویب و ابلاغ سیاست ها و دستورالعمل های لازم** در زمینه انتشار اخبار و تحلیل های مربوط به ابعاد مختلف مدیریت بحران
- ❖ - **اطلاع رسانی و پوشش خبری در زمینه بحران** و امور مربوط (در چارچوب آموزش و اطلاع رسانی مصالح عمومی و ملاحظات امنیتی و سیاست های سازمان پدافند غیرعامل کشور)
- ❖ - **ایجاد آرامش عمومی حین و بعد از بحران** با استفاده از ظرفیت های موجود
- ❖ - **مستندسازی حوادث و وقایع داخلی و خارجی** در مراحل مختلف بحران در راستای اهداف کارگروه با همکاری دستگاه های ذیربط
- ❖ - **هماهنگی و پیگیری تهیه برنامه های آموزشی** در قالب ها و قابلیت های مختلف تولیدی رادیویی و تلویزیونی اعم از موسیقی، تله فیلم، انیمیشن، داستان و... جهت استفاده در مراحل آمادگی، مقابله و بازسازی توسط رسانه ملی و با همکاری سایر دستگاه ها و کارگروه های ذیربط
- ❖ - **سازماندهی و بکارگیری امکانات و تجهیزات لازم برای انتقال پیام های آموزشی و اطلاع رسانی به موقع** و انجام هماهنگی های لازم در جهت پیشگیری از وقوع مخاطرات متعارف و نامتعارف

وظایف کارگروه اجتماعی

- ❖ ایجاد بستر مناسب جهت استفاده از توان و امکانات **خیرین حوزه سلامت در حوزه پدافند غیر عامل** مانند تجهیز بیمارستان ها و آمبولانس های CBRNE، بیمارستان های سیار و ...
- ❖ استفاده از **توان سازمان های مردم نهاد** در زمینه پدافند غیر عامل مثال جهت آموزش کارکنان و جامعه
- ❖ **جهت دهی مشارکت های اجتماعی** به سمت فعالیت های پدافند غیر عامل در نظام سلامت
- ❖ ارتقا سطح دانش عموم **آحاد جامع در ابعاد پدافند غیر عامل** حوزه سلامت از طریق تقویت زیرساخت های آموزشی و فرهنگ سازی
- ❖ - استفاده از **ظرفیت شورای سلامت و امنیت غذایی** در زمینه شناسایی و پاسخ به تهدیدات

وظایف کارگروه آمار و فناوری اطلاعات

- ❖ تهیه آمار و اطلاعات صحیح، دفاع هوشمندانه، چند لایه و اثربخش از آمار، اطلاعات و داده های نظام سلامت
- ❖ تولید و ارتقاء آمادگی پدافند سایبری در زیرساخت های حوزه آمار و فناوری اطلاعات نظام سلامت
- ❖ مصون سازی، پایدارسازی و اولویت بندی زیرساخت های حساس و حیاتی وزارت بهداشت در حوزه سایبری
- ❖ دستیابی و حمایت از مشارکت ظرفیت بخش های دولتی، خصوصی در بحث دفاع هوشمندانه، چند لایه و اثربخش سایبری
- ❖ دستیابی به استانداردها و الگوهای پدافند سایبری بومی، امن، پویا و روزآمد
- ❖ سطح بندی اطلاعات در حوزه های مختلف دانشگاه و ایجاد سطوح مختلف دسترسی به اطلاعات
- ❖ تدوین دستورالعمل و فرمت های استاندارد برای تولید، انتقال، پردازش، تجزیه و تحلیل و ارائه پس خواند داده های آماری و اطلاعاتی و پروتکل های آمادگی، پاسخ به تهدیدات نوین بیوسایبری مطابق با چارچوب پدافند غیرعامل و دفاع سایبری با کمک واحدهای مربوطه

مقام معظم رهبری:

پدافند غیر عامل

عنصری است پویا و متحرک،

لذا باید همواره در صدر تلاش های

علمی و پژوهشی قرار گیرد.